

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Caini Et Abelis, Notis Criticis, Philologicis, Historicis Et Theologicis Illustrata[e]\$nElektronische Ressource

**Fecht, Johann
Fecht, Gustav Friedrich**

Rostochi, 1704

VD18 10451528-001

§. XXVII.

[urn:nbn:de:bsz:31-41839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41839)

debebat? Quisquis arandi artem Adamum edocuit, is & Cainum, quibuscunque illa tum quidem exercita fuerit instrumentis. Quis Americanos ferri usu, antequam Hispani ad eos venissent, carentes, plurima conficere edocuit, quæ confecta ab ipsis sine ferri ope fuisse nunquam nisi sensu coacti credidissimus? Præterea ovium pastor Abel fuerat, ut provideret, ne aliarum familiarum oves cum suis ovibus confunderentur, ut ordine depascerent agros, ne, si sine ordine vagarentur, aliæ fatiarentur, aliæ laborarent defectu, denique ut eosdem à feris defenderet. Nec enim & hodie cessant oves suas à ferarum rabie tueri pastores, quia nonnunquam feræ in ipsos pastores insurgunt. Boni enim pastoris est, non fugere lupum, sed animam suam pro ovibus ponere, Joh. X. u. 12. Quod de gladio objicitur, iudice *R. Aben Esra* שְׂמֵאלֵי תַחַת עֵשָׂא, *manus & puerilis questio est*. Paraphrastes Chaldæus *Jonathan* Cainum lapide necasse Abelem putat. Quem sequitur *R. Elieser. Irenæus* falcem, *Prudentius* sarculum nominat. Pictores manum Caini mandibula armant. Ebræi nonnulli, teste *Alphonf. Tostato*, Cainum Abelem dentium moribus dilaniasse tradunt. E Christianis nonnulli furca, sive ea lignea fuerit sive ferrea, quamque secum de more sine suspitione tulerit, animam eidem extrusisse putant. Quidni & Cain tanquam agricola & labori adfuetus, iudice *Celeberr. Wagenfeilio*, manurobustus fuerit, atque sic Abeli, minus viribus polenti, quiq; ideo gregibus pascendis se dederat, fauces præcludere potuit? Deniq; *potuit hoc facere*, ait *Aben Esra*, *manus sua strangulando, ad hæc mille ligna & lapides in mundo erant.*
 §. XXVII. Ad v. 15. *Et dixit ipsi Dominus.*) Notant exegetæ summo Caini timori & quasi desperationi duo

duo opponere DEUM argumenta, primò pœnam ei dictatam longe dirissimam, qua vel sola deterreri ab ejus cæde etiam nefarii nequissimiqve quivis potuerunt. Quo enim efficacius remedio à sceleribus & hodie revocantur, quam atrocitate pœnæ, ipsis dictatæ? Neque excipi potest, qui in malitia occalluerunt, æque non revereri pœnalia, quæ vocant, mandata, ac reformidare pœnas, vel ipsa atrocitate atrociores, exemplo *Clementis Monachi, Ravennatis*, aliorumqve. Nam primò ob ejusmodi hominum monstra alterum quoque vitæ suæ præsidium addit, de quo deinde dicitur. Deinde etiam ii, qui facinora humana malitia majora perpetrant, in pertinacissimo tamen suo proposito elabendi aliquam rimam occasionemque sperant. At tale quid exspectare, qui Cainum occisurus esset, nullo modo poterat. Quotacunque enim quamque clancularia fraude rem aggredideretur, DEI tamen oculis absconditum id æque non fore persuasus erit, ac occultari ab oculis ipsius non potuit Caini facinus, qui tam clam factum suum esse putabat, ut ne DEUS quidem illud rescisceret: *nescio*, inquit, *ubi frater meus sit, donec custos sum constitutus fratris mei?* Quis igitur mortaliū, qui tum hujus Divini judicii inspectores fuerunt, DEUMque ipsum immediatum scelerum judicem hoc ipso in exemplo oculis suis viderunt, audiveruntque auribus, si quis manum inferre Caino posthac fuerit ausus, se pœnas ab ipso sua quasi manu sumpturum esse, quis, inquam, tale flagitium designare non exhorresceret? Perstat igitur invicta virtus primo DEI argumento. Septies autem vindicari est septuplo majorem, quam ipse Cain fraticidio promeruerat, facinoris sui pœnam sustinere. Septenarius numerus multitudinem

notat,

notat, ceu non sine ratione asserit Judæus à *Fagio* adductus: דרך המקרא לזכור שמי ושבעה לחסכון רב לפי שקראו *mos Scriptura est, septenarium numerum pro multo usurpare, eò quod omnes dies seculi in hebdomades distribuuntur.* Quæris, qui salva justitia Divina fieri potuerit, ut, qui Cainum occideret, graviori pœna, quam ipse Cain plecteretur? In cujus tamen delicto tanta summæ malitiæ momenta concurrunt, qualia vix in alio cogitari possunt? Male sacrificavit. Fratri suo invidit. DEI admonitionem contempsit. Per fraudem & dolum fratri locutus est. Crudeliter eum interemit. Procaciter cædem ejus DEO negavit. Denique sceleris admissi veniam desperando seipsum damnavit. Fuscè ea de re cum fociennis suis, *Paulo Burgensi, Lyra, Tostato, Caribufiano & Ruperto* disputat *Ben. Pererius.* Videtur hic locum habere diverbium: crescentibus delictis exasperantur pœnæ. Primum commiserat homicidium Cainus. Animadvertenter in illud gravissimis ex causis DEUS sola, ex Ecclesia & rep. paterna exclusione. Prohibuerat severissimo edicto, ne quis capitis in illum pœnam exerceret. Si quis non obstantibus his cunctis Cainum tamen violenta manu aggressus obruncasset, cum cætera momenta omnia paria fuissent, contemptus tamen Divini iudicis, voluntatem suam & mandatum in conspectu omnium severissima voce promulgantis, infinitò major foret, cum tale quid fratricidium Caini haud antecesserit. Quid igitur mirum est, crescente malitia pœnas adaugeri? Alterum à signo seu miraculo desumptum est, Caino sine dubio in publica totius cœtus humani convocatione posito. Judæi circa nomen *קין* supersticiosi, unam ejus litteram fronti Caini impressam esse garriunt. Ejus enim tan-

tan-

tantam esse virtutem putant, ut ejusmodi hominem ag-
gredi ne quidem in mentem cuiquam potuerit venire.
Raschi: אורז משמו במצחו תקק לו אורז *in*sculpsit ipsi literam
de nomine suo, in fronte sua. Apud *Aben Esram* nonnulli
existimant, signum hoc fuisse fortitudinem datam in cor
ipsum & remotionem metus ab ipso. Inter Christianos
plurimi per signum hoc omnium membrorum, præci-
pue capitis tremorem perpetuum vel furiatam etiam
mentem intelligunt. Cui tremori *R. Sal. Jarchi* ipsum
quoque terræ tremorem superaddit: כל מקום שהולך
היתהו חארץ מזדעזעת תחתיו והבריות אומרים סרו
מעליו והו שהרג את אחיו: *omnis locus, ubi ambulabat Cain*
fuerat terra tremens sub ipso & creatura dicebant: recedite ab
ipso, iste est, qui occidit fratrem suum. Autor catenæ Arabicæ
apud *Joannem Gregorium* in tractatibus Bibliis Criticis
subjunctis ex manuscripto archivi Bodlejani membra Cai-
ni ita condensata obfirmataque fuisse pronunciat, ut ne-
que gladius potuerit penetrare, neque ignis urere, nec
aqua mergere, nec aër lædere, nec fulmen aut fulgur
percutere. In *Bereschith Rabba* suspenditur Cain in
aëre, usque dum diluvio absorberetur. Quod ita stoli-
dum est, ut ne quidem intelligi possit. Apud *Gerbardum*
à nonnullis hoc signum in iis ponitur, qui eundem ne-
caturi essent, quibus tremor injectus fuerit, ut solo Caini
adventu fugam capefferent. *Bened. Pererus* tale signum
in Caino politum existimat, ut ex eo agnitum omnes a-
nimadverterent & abominarentur, atque maledictis di-
risque insectarentur. Sed ita allekti potius homines ad
eidem nocendum, quam à cæde, quæ tamen intentio
DEI fuerat, absterriti fuissent. Ne de aliorum sententiis
quidquam dicamus, qui vel canem additum Caino, vel

pretiosiori veste ab aliis discretum, quæ & Jo. Clerici sententia est, vel truculentum ac torvum Caini vultum, quo omnes à se deterruerit, vel cornu ex fronte eidem enatum, vel stigma eidem inustum existimant, mihi certe veriore sententiam ita comprobasse videtur Celeb. Pfeifferus, ut mirer omnino, ne quidem tactam à Clerico vel uno verbo fuisse. Pro fundamento nempe ponit, non dici in sacro textu: *posuit Deus signum* בקין, *in Caino*, sed לקין, *Caino*. Non infixisse DEUM stigma quoddam in corpus Caini, ut per id ab aliis dignosceretur, sed ipsi Caino in præsentia totius necessitudinis miraculum exhibuisse, quo persuaderetur, nunquam permissurum esse DEUM, ut à quoquam ob fratris cædem vim posthac pateretur. Quemadmodum id genus miraculis & postea dubitantium animos erexit & confirmavit. Ita cessant omnes de signo corpori impresso conjecturæ, quibus tamen multi ita curiose indulgent, ut nisi illud fuerint expiscati, de re ipsa propemodum ambigerent. Prævit Pfeifferum, iudice Fagio, R. Aben Esra, qui ait: והנכון בעיני: שהשו עשרו לו אורו עד שהאמין והכתו לו גלגל: *rectum est in oculis meis, quod Deus fecerit ipsi* (non in ipso) *signum, usq. dum crederet. Quamquam Scriptura non revelet signum.* Neque me ab hac sententia dimovet Disputatio Lipsiensis de signo Caini, autore M. Jo. Christoph. Ortobio ante triennium habita, de cætero singularem plane eruditionem & incredibilem diligentiam spirans, qui dum cum Theodoro ipsam Dei sententiam, quæ prohibebat Cainum occidi, in signum securitatis latam esse contendit, à litera magis, quam Pfeifferus, vocabulo אור, *signum*, זות, *hoc*, addendo, eidemque vocabulo ל ut sit לאור, *in signum*, præfigendo, recedit.

Ubi

Ubi vero *Pfeifferi* sententia à litera deflectat, quam ubique pressissime exprimit, ego quidem perspicere nullo modo possum. Nec enim literam deferit, vocem *חַוּי*, *signum*, de miraculo exponendo, quod & alibi significat, Exod. X. 1. 2. cum miraculum sub signo, tanquam species sub genere comprehendatur, atque adeo signum de miraculo propriissime & literaliter enuncietur. Neque etiam perveracitatis & stupiditati Caini repugnat, promissioni Divinæ non acquiescere, sed signo etiam exteriori, quale miraculum est, majorem vitæ suæ securitatem quærere; nec immensæ etiam Dei bonitati, quæ in reliquis etiam tam admirabilis & superabundans in Cainum fuit, ut rationem omnem excedat. Denique literalis sensus non exiguum indicium est primus, qui verba legentis animo citra ullum artificium illabatur, sensus. Jam verò quisquis verba: *Et dixit ei Deus, quapropter omnis occidens Cainum septies vindicabitur Et posuit Deus Caino signum, ne percuteres ipsum, quisquis eundem invenerit, sine præjudicio legerit, aliud quoddam signum, priori promissioni additum, apprehendet, nec sine animi præoccupatione ipsam promissionem intelliget. Quæ verò opinioni Pfeiffersiana apud Simeonem de Muys in Variis Sacris à Mose Maimonide & in Jo. Gregorii Notis à R. Mosi Gerundensi obijciuntur, ab ipso Pfeiffero protrita sunt.*

§. XXVIII. Ad v. eund. *Ne quis eundem occideret.*) Non equidem parum gravis hic exoritur quæstio, quæ fieri potuerit, ut Deus non homicidæ tantum vitæ pepercerit, sed nec alii cuiquam, ut tantæ cædis vindictam etiam sanguinis jure ab ipso requireret, permiserit, cum novo post diluvium mundo exoriente diserte præceperit: *qui sanguinem hominis fuderit, per hominem sanguis ejus*